

Lukáš 6:17-20-26 (13. 2. 2022 HK, tv)

Ježíš pohlédl na učedníky a řekl: „Blaze vám, chudí, neboť vaše je království Boží. Blaze vám, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni. Blaze vám, kdo nyní pláčete, neboť se budete smát. Blaze vám, když vás lidé budou nenávidět a když vás vyloučí, potupí a vymažou vaše jméno jako proklaté pro Syna člověka. Veselte se v ten den a jásejte radostí; hle, máte hojnou odměnu v nebi. Vždyť právě tak jednali jejich otcové s proroky. Ale běda vám bohatým, vždyť vám se už potěšení dostalo. Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět. Běda, kdo se nyní smějete, neboť budete plakat a naříkat. Běda, když vás budou všichni lidé chválit; vždyť stejně se chovali jejich otcové k falešným prorokům.

Blaze vám, když jste všechno ztratili, pak můžete najít Boží království. Takhle začíná Ježíš z Nazareta jedno ze svých nejznámějších kázání. Tahle jeho řeč byla pro mnohé posluchače napoprvé patrně dost nestravitelná. A vlastně každá další řeč našeho Mistra trpěla větší či menší dávkou této nestravitelnosti. Dnes bychom to nazvali marketingovou nedomyšleností. (Marketing = průzkum trhu.) Ježíš neměl nikoho, kdo by mu udělal kvalifikovaný průzkum trhu – tedy průzkum toho, co chtějí lidé slyšet, na co dobře reagují a čemu jsou ochotni uvěřit.

Co kdybychom Ježíšovi z Nazareta trochu poradili, jak ty jeho promluvy poupravit. Aby se náš Mistr vešel víc do očekávání lidí a měl by tak naději na to zaujmout širší spektrum populace. Víc lidí získat na svou stranu. Kdyby teda o to stál získávat lidi na svou stranu. My asi (víc než) tušíme, že o tohle mu nešlo – být úspěšný; a velmi záhy počítal s tím, že skončí špatně.

Ale zkusme to! Maličko posunout jeho kázání blíž k lidem, líp se strefit do gusta současníků a mít tak šanci dočkat se příjemné odezvy. Zahrajme si na jakési mediální poradce našeho Mistra, na takové Marky Prchaly, a pokusme se otestovat, jestli by se to ježíšovské křesťanství nedalo trošku učesat a zjednodušit pro lidi.

Ostatně nebudeme v historii první ani poslední. Celé dějiny křesťanského myšlení jsou jednou dlouhou řadou pokusů, jak Ježíše natlačit do nějakých škatulek a pojmů, aby nám byl přijatelnější.

Já bych navrhol ten profláknutý začátek Ježíšova nejznámějšího kázání, kde blahoslaví lidi v nejrůznějších nešťastných životních situacích, úplně vyškrtnout. Možná bychom z toho mohli cosi ponechat. Avšak, prosím vás, první větu bych fakt vyhodil. Kdo touží být chudý? Ať majetkem nebo vnitřně? Kdo z lidí by chtěl něco či někoho ztratit? To je tak bolestivé téma a on tím hned bez varování začne. Taková rána bez přípravy. Začít se musí něčím odlehčeným. Že prý pak můžete spíš získat něco od Boha, když všechno ztratíte? Uf. To bych opravdu nechal až do nějakého kurzu pro hodně pokročilé křesťany.

Pak nepřestává s velebením hladu. *Jen když máte pořádný hlad, můžete přijmout nasycení od Boha.* Já vám nevím. Možná ještě ve středověku či během válečných pohrom ve 20. století. Ale říkejte dnes někomu uprostřed Evropy, že by nám prospěla zkušenost hladu. Vyprázdnění. Nic v sobě nemít. Začínat od nuly. Být slabý. Existovat s minimem energie. A potom že prý objevíme o mnoho víc cenného. V době, kdy s sebou nosíme pořád nabíječku, abychom si mohli dobíjet kdykoliv mobil a tablet a zubní kartáček, někdo už i auto. Furt lidi koukají, jestli mají dost procent kapacity na baterce. Kázat vybití, hlad? Možná bych si udělal průzkum, kolik je mezi posluchači notorických vyznavačů diet a tzv. zdravého životního stylu. Ale všem takhle bez výběru bych to neříkal, to akorát tak někoho naštvete.

Ať nejsme zas chytřejší než sám náš Mistr, navrhuji, abychom tam tu třetí formulaci o pláči ponechali. *Jste blahoslavení, když vám volně tečou slzy. Dočkáte se smíchu.* Něco jako: radost přijde s dalším ránem.

Klidně se vybulte. Brečte jako želvy, to vám neuškodí, ať to valí všechno ven. Vždyť důvodů k pláči máme mezi sebou i kolem nás hromadu. Stačí jen vystrčit nos z nory svého domova a dojme vás kde co. Tak to tam, prosím vás, necháme, jak to Ježíš řekl. Tohle funguje v každé době. I chlapi vždycky brečeli, už v pravěku a kdykoliv potom. Jenom se mnohokrát hrála taková ta hra na tvrďáky, že my chlapi dojetí nemáme ukazovat.

Jak dál? No, teď přichází na řadu neuralgický bod fiaska Ježíšových řečí. Téma utrpení. Zase: možná tak ještě ve středověku to mohlo rezonovat. Víme, jak se hodně umíralo a jaké tehdy bylo nebylo zdravotnictví, co všechno běžně člověk viděl za hrůzy.

Ale dneska mluvit pozitivně o utrpení? Přejně o neporozumění mezi lidmi? *Radujte se, když vás budou nenávidět, když vás budou špinit, vyhánět ze svého středu kvůli vaší důvěře Bohu.* Tak to fakt těžce neprotlačíme jako reklamu na příjemné křesťanství.

Je nám snad všem jasné, že lidi potřebují slyšet hlavně zprávu o tom, že jsou přijímáni. A jak si všichni můžeme se všemi vlastně porozumět. A jak se nad nějaké rozdílnosti můžeme povznést. Že by nám věrnost Kristu měla přinášet problémy ve společnosti? Já to našemu Mistru vůbec nevyčítám, nemohl tušit, že přijde jednou čas, kdy bude téměř všem téměř všechno jedno. A když bude kdosi náhodou hájit nějakou jednu pravdu a držet se jí, tak bude dost směšný.

A ten Mistrův dovětek, že *celé nebe tleská, když trpíte pro pravdu a když vás pošpiňují kvůli Bohu.* Dneska si přece může každý říkat, co chce! Kdokoli má právo na svůj legitimní názor. Jedno, jestli jste univerzitní profesor nebo podomní prodejce. Každý má dnes nárok na rovný hlas.

I když něco bych tam přece jen o utrpení nechal. Abychom aspoň lehounce naznačili. *Běda vám, nasycení, budete jednou hladovět. Běda vám, kdo se teď smějete, protože i vy budete jednou hořce plakat. Běda vám, když vás lidi chválí, vždyť takhle se chovali od pradávna k falešným prorokům.*

Ale chtělo by to přeformulovat. To je jasné. Slovo „běda“ pryč, to by mohlo být kvalifikováno jako vyhrožování. Celý Ježíšův styl má nepatrně charakter poplašné zprávy. Měli bychom se poradit s právníkem, co z toho vůbec dneska lze veřejně prohlašovat.

Takže já navrhuju úpravu asi v tomhle smyslu: *Bacha, lidi, život nemusí být jen zábava a zážitky. Když se setkáš s utrpením, pravděpodobně leccos pochopíš. Ostatně každý na utrpení dříve nebo později narazíme, jestliže nám srdce úplně nezcepenělo a mozek neotupěl.*

Nakonec ještě co s tou kritikou chvály? Upřímně by přišlo vhod to taky vymazat, protože poslední dobou je právě chválení vlajkovou lodí komunikace mezi lidmi a taky mezi rodiči a dětmi. Podporovat. Uznávat. Poplácávat. Oceňovat i sebe-titěrnější posun.

Nemůžeme tam nechat ten ježíšovský osten: *Pozor, lidi, na chválu, radši se jí vyhýbejte, protože na ni vznikne závislost.* Avšak úplně zamlčet to taky nemůžeme, jelikož je to v životě našeho Mistra typický jev: Nesnažit se zavděčit, nereagovat na ovace davu. Žít svůj život v důvěře vůči Bohu a bližním. Jinak řečeno: žít podle kompasu vnitřní motivace. A nikoliv podle kompasu souhlasných reakcí lidí kolem.

Jak to dnes říct, abychom všechny zas úplně nevystrašili, že přijdou o všechna příjemná hodnocení a „lajkování“? Navrhuji tuhle formulaci: *Lidi, bacha na život podle uznání druhých. Říkat a slyšet jen to, co zalichotí, může skončit velkou blamáží. Soutěž o popularitu, není soutěž o pravdu.*

Naopak smět se druhému podívat zpříma do očí, smět se podívat do rovného zrcadla a moci být sám sebou; říct pravdivě, co se ve mně děje – to je k nezaplacení!